

Help de Aziatische
hoornaar in kaart te
brengen

Meld een hoornaar

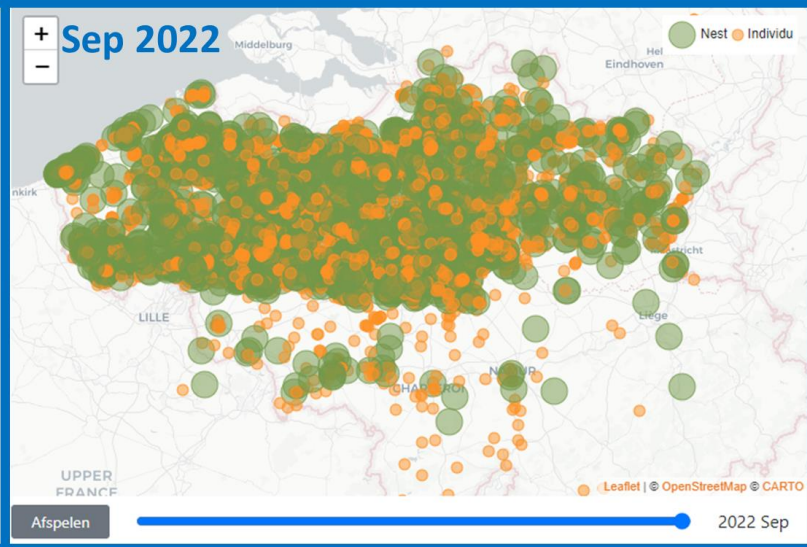
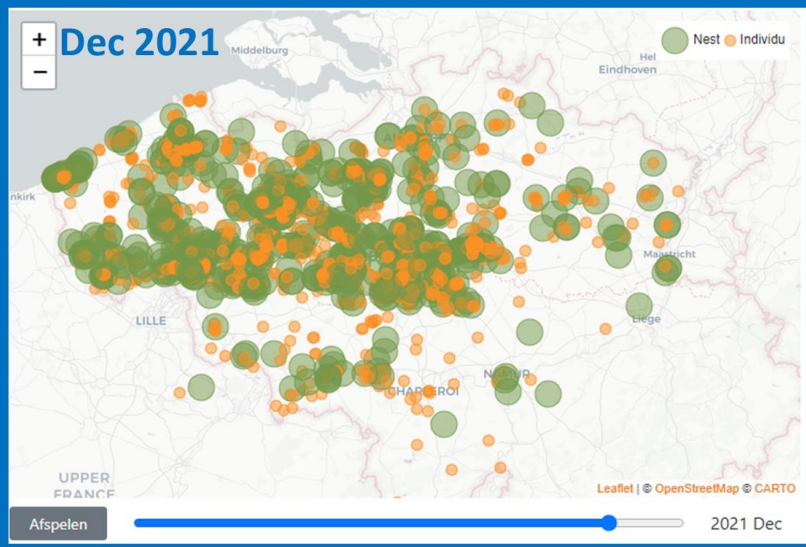
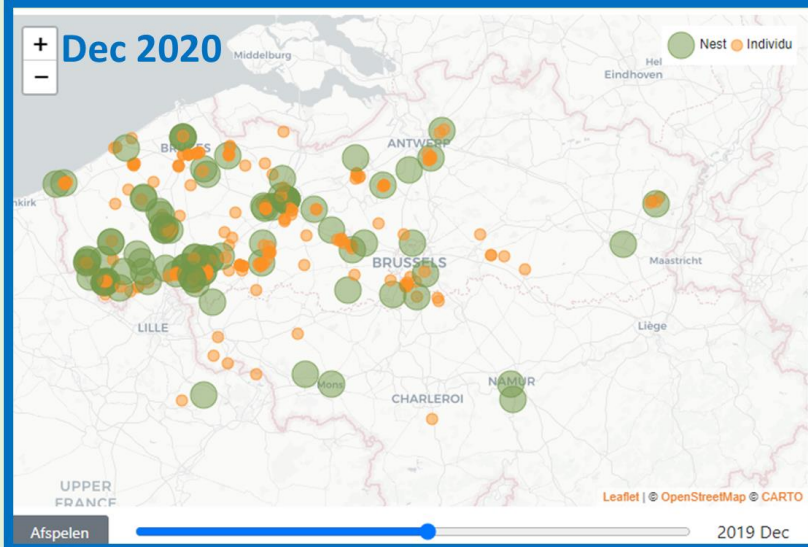
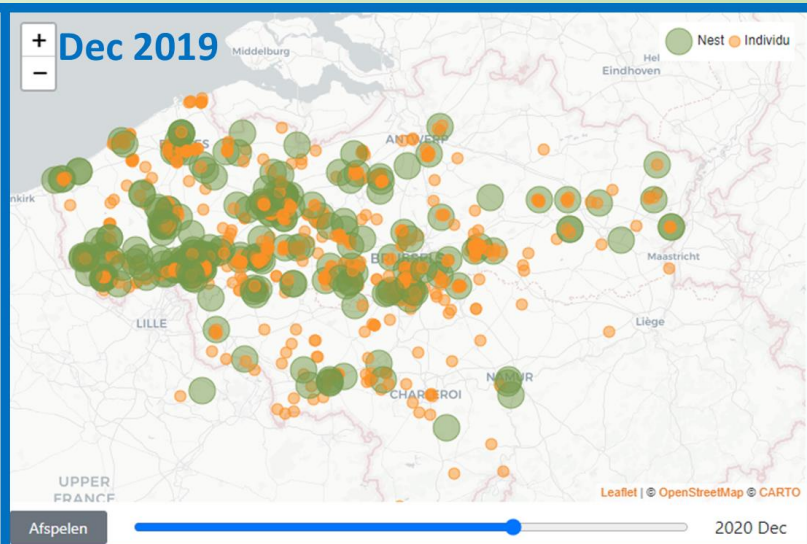
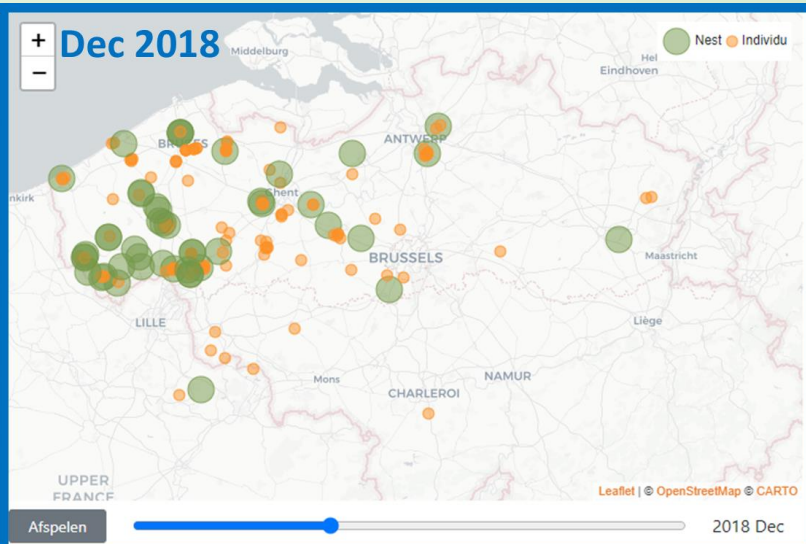
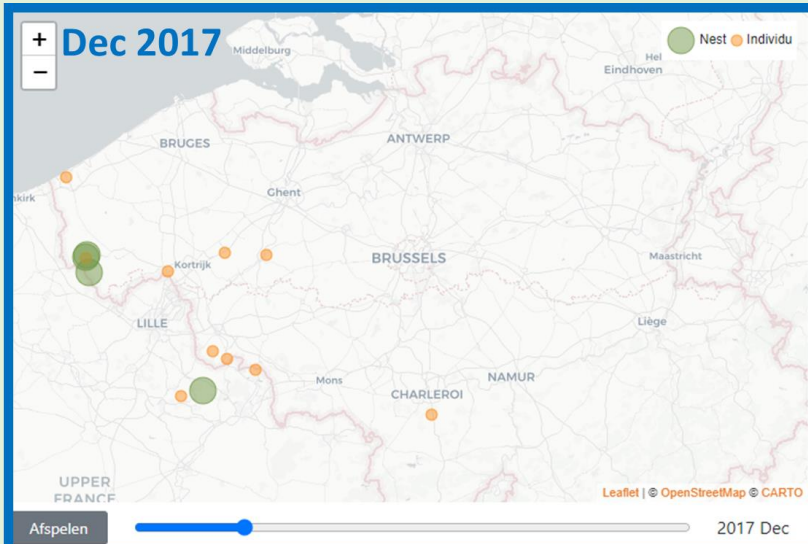
De Aziatische hoornaar

Door: Patrick Van Ende, provinciaal coördinator Vespawatchers Antwerpen

Iedereen die zich heeft ingezet voor
de strijd tegen de Aziatische hoornaar:

Dank U

Aantal nesten per maand per jaar

Onderstaande tabel toont een overzicht van aantal gemelde nesten op Vespa-Watch per maand per jaar, sinds 2017. De data van 2025 is momenteel nog onvolledig en wordt bijgewerkt.

Laatste update: 15 januari 2026.

On this page

[Aantal nesten per maand per jaar](#)

[Aantal nesten per provincie per jaar](#)

jaar	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	totaal
2017	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	3
2018	0	0	0	0	1	0	10	4	4	9	7	6	41
2019	0	0	0	1	3	2	2	4	5	3	10	2	32
2020	1	0	0	2	8	10	14	17	18	25	19	6	120
2021	0	2	2	1	5	13	7	31	34	54	77	16	242
2022	7	1	0	26	72	73	172	276	170	281	239	76	1393
2023	20	56	20	38	390	333	568	912	1031	1329	1074	255	6026
2024	116	90	75	220	653	361	629	854	838	1807	2200	583	8426
2025	157	141	257	1150	1149	1987	3507	4012	3434	4322	4675	734	25525
2026	90	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	90

Bron: Vespa-Watch/Inbo

Trends

Aantal nesten per provincie per jaar

Onderstaande tabel toont een overzicht van aantal gemelde nesten op Vespa-Watch per provincie per jaar, sinds 2017. De data van 2025 is momenteel nog onvolledig en wordt bijgewerkt.

Laatste update: 15 januari 2026.

jaar	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	totaal
2017	0	0	0	0	3	3
2018	2	2	7	2	28	41
2019	2	0	8	3	19	32
2020	3	7	44	23	43	120
2021	17	5	74	63	83	242
2022	79	27	477	382	428	1393
2023	611	161	2449	1092	1713	6026
2024	2058	642	2485	1566	1675	8426
2025	5902	2279	7557	4534	5253	25525
2026	18	5	31	26	10	90

On this page

[Aantal nesten per maand per jaar](#)

[Aantal nesten per provincie per jaar](#)

Bron: Vespa-Watch/Inbo

Europese hoornaar (*Vespa crabro*)

- Onze inheemse hoornaar
  - Nuttig insect
  - Bondgenoot in de strijd tegen de Aziatische hoornaar: enige concurrent!
  - Jaagt ook op bijen maar houd meer afstand van de kasten
  - Jaagt overdag en 's nachts (schemer of maanlicht)

Kleuren Belgische vlag
=
Europese hoornaar

Koningin: 4 cm

Werkster & Dar: 3 - 3,5 cm

VESPAWATCHERS

Aziatische hoornaar (*Vespa velutina nigrithorax*)

- Komt voor in Zuidoost Azië
- Geïmporteert via de haven van Bordeaux in 2004
- Jaagt intensief op bijen en vangt deze op of aan de vliegplank
gevolg: stress & zware inpakt op winteroverleving
- Enkel overdag actief

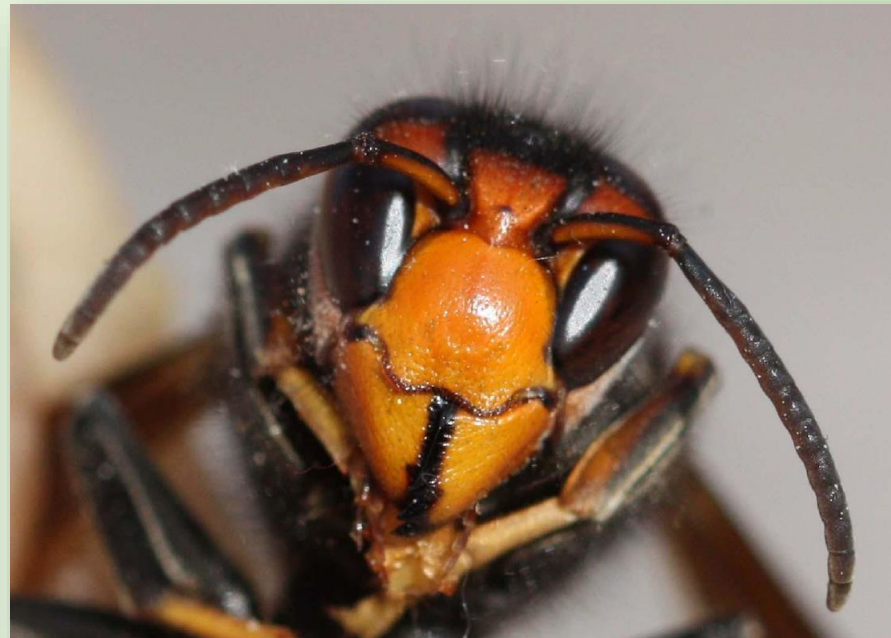
Koningin: 3,5 cm

Werkster & Dar: 2,5 – 3 cm

Kenmerken Aziatische hoornaar

- Oranje kop
- Zwart borststuk
- Achterlijf overwegend zwart met geel-oranje segment
- Zwarte poten met gele uiteinden

	Aziatische hoornaar (<i>Vespa velutina nigrithorax</i>)	Europese hoornaar (<i>Vespa crabro</i>)
KOP		
BORSTSTUK		
ACHTERLIJF		
Kleur kop	Bovenkant volledig zwart	Bovenkant roodbruin, enkel ogen zwart
Kleur borststuk	Volledig zwart	Overwegend rood-bruin met variërende zwarte tekening
Kleur achterlijf	Overwegend zwart, enkel het 4 ^{de} achterlijfsegment volledig geel	Segment 1-2 overwegend zwart, segmenten 3-6 overwegend geel (= zeer opvallend!)
Kleur poten	Zwart met opvallend gele uiteinden	Volledig roodbruin
Grootte	Werksters: 25mm, koningin: 30mm	Werksters 30mm, koningin: 35mm

VESPAWATCHERS

Japanse reuzehoornaar (*Vespa mandarinia*)

- Komt niet voor in Europa!
- Veel foutieve berichten in de media en bangmakerij geïllustreerd met verkeerde foto's van het internet geplukt "Monsterwesp"

C. Bataille ; Japan 11/2016

Koningin: 5 cm

Werkster & Dar: 3,5 – 4 cm

VESPAWATCHERS

Oriëntaalse hoornaar (*Vespa orientalis*)

- Komt (nog even) niet voor in België!
- Komt voor in Noordoost Afrika, Midden Oosten tot Zuidoost Azië
- De grens schuift langzaam naar noordwaarts op door de opwarming van de aarde (Griekenland, Zuid-Italië)

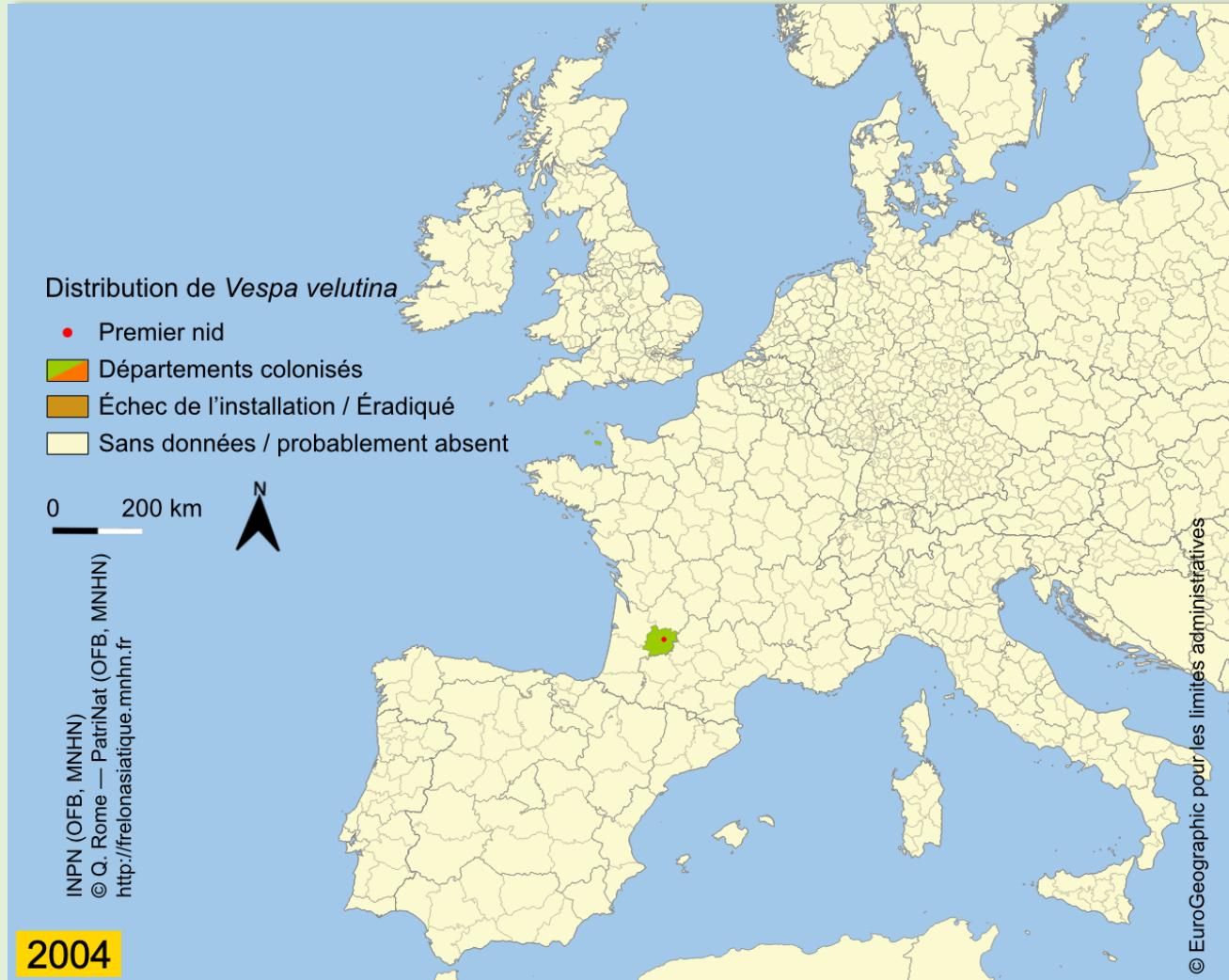
Koningin: 3,5 cm

Werkster & Dar: 2,5 – 3 cm

VESPAWATCHERS

Hoe is de Aziatische hoornaar bij ons geraakt?

2004

<http://frelonasiatique.mnhn.fr/>

- In 2004 geïmporteerd via de haven van Bordeaux waarschijnlijk met een lading aardewerk
- 1 Koningin bevrucht door 4 darren
- Snelle verspreiding over het westen van Europa

VESPAWATCHERS

Onschuldige & nuttige insecten die op hoornaars lijken

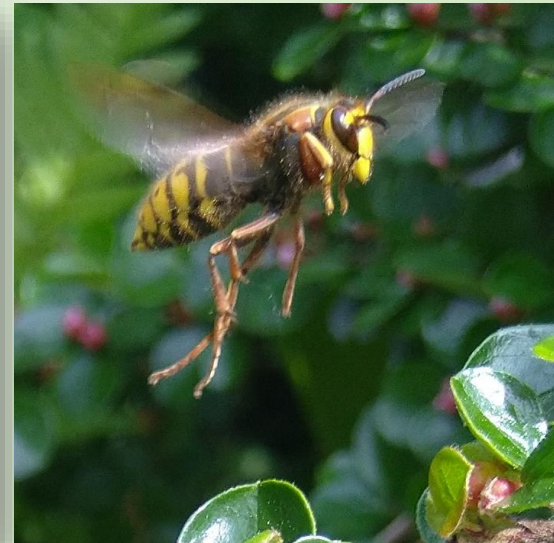
Franse veldwesp

Reuze houtwesp

Middelste wesp

Stadsreus

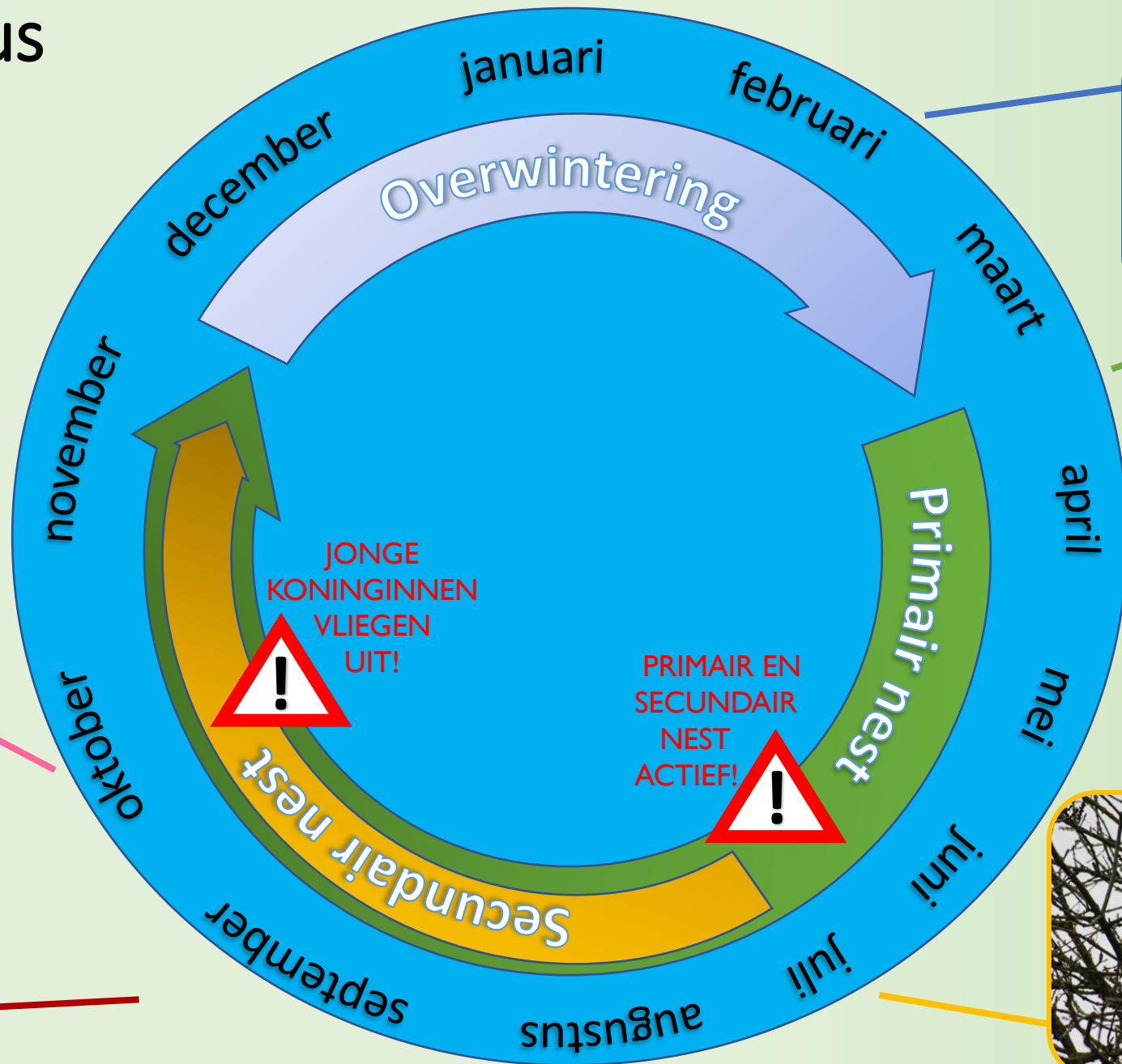
Levenscyclus

Jonge koninginnen ♀

- Bevruchting en start overwintering
- 50 – 500 koninginnen
- 10% overwintert
- 10% succesvol nest

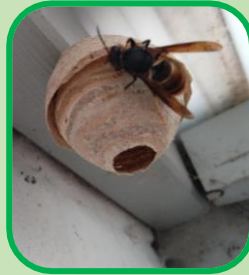
Mannetjes ♂

Overwintering

Koningin ontwaakt vanaf 13°C

Embryo nest

Primair nest

Na 5 weken: eerste werksters

Secundair nest

70% gaat over tot secundair nest

VESPAWATCHERS

Embryo nest

Overwinterde koningin start nest op (solitaire fase)

- Maart – juni
- Grootte: Pingpongbal - tennisbal
- Beschutte plaats (tuinhuizen, struiken, vogelhuisjes, spouwmuur, ...)

70 à 80% hangt aan menselijke constructies

- Koningin legt 12-tal eitjes
- Koningin zorg zelf voor:
  - Bouw van het nest
  - Voeding van larven
  - Temperatuur (25°C)

VESPAWATCHERS

Primair nest

Vanaf het uitkomen van de eerste werksters (sociale fase)

- Mei – juli
- Uitbouw primair nest
- Grootte: tennisbal tot Volleybal
- Koningin legt enkel eitjes
- Werksters zorgen voor larven en bouwen het nest verder uit

VESPAWATCHERS

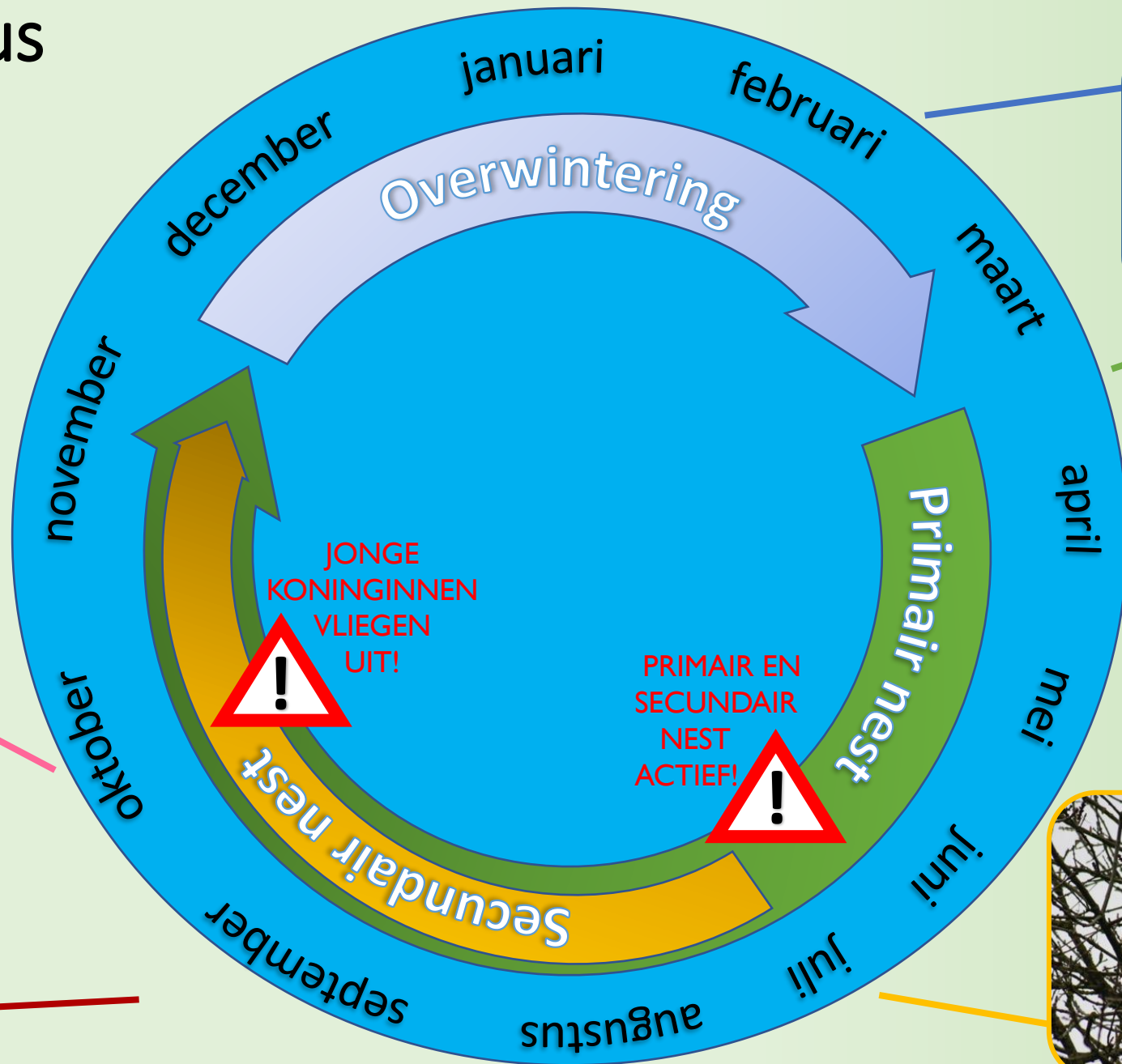
Levenscyclus

Jonge koninginnen ♀

- Bevruchting en start overwintering
- 50 – 500 koninginnen
- 10% overwintert
- 10% succesvol nest

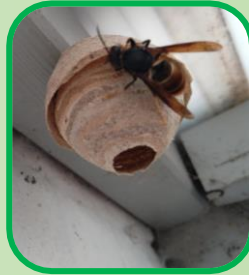
Mannetjes ♂

Overwintering

Koningin ontwaakt vanaf 13°C

Embryo nest

Primair nest

Na 5 weken: eerste werksters

Secundair nest

70% gaat over tot secundair nest

VESPAWATCHERS

Secundair nest

Wanneer het primaire nest voldoende sterk is

- Vanaf juli
- Nest in boomtop of hoge constructies
- Grootte: tot 1M en 2000 werksters
- Peervormig

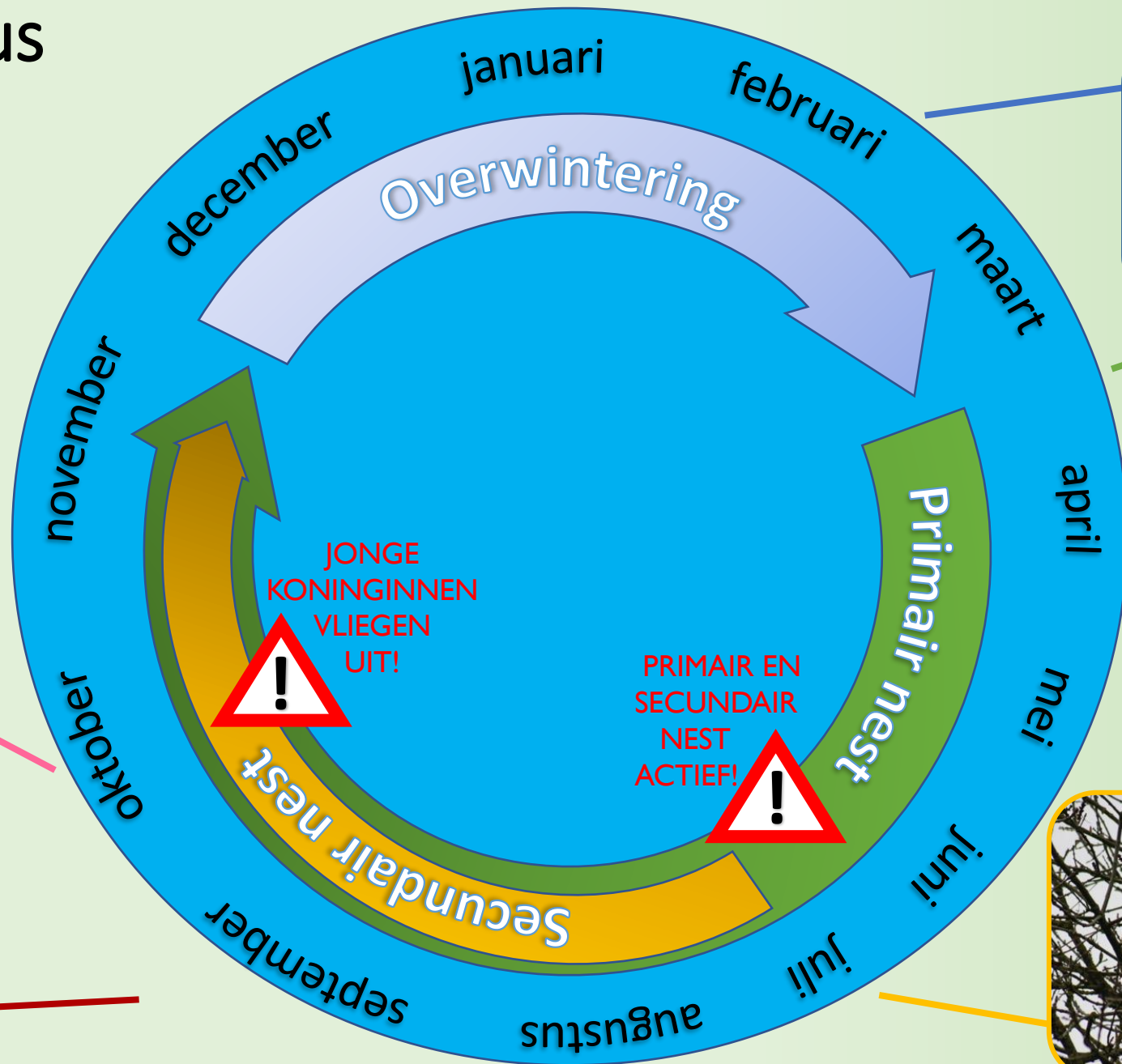
Levenscyclus

Jonge koninginnen ♀

- Bevruchting en start overwintering
- 50 – 500 koninginnen
- 10% overwintert
- 10% succesvol nest

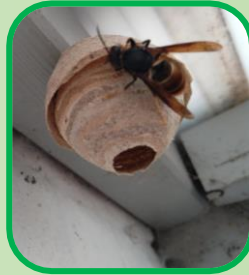
Mannetjes ♂

Overwintering

Koningin ontwaakt vanaf 13°C

Embryo nest

Primair nest

Na 5 weken: eerste werksters

Secundair nest

70% gaat over tot secundair nest

VESPAWATCHERS

Menu van de Aziatische hoornaar

- Suikers (glucose): nectar, honing, fruit, zoetigheden, ...
- Eiwitten (proteïnen): insecten waarvan 70% bijen, vlees en vis (cadavers)
- Water

Glucose - Proteïnen

Suikers - Eiwitten

Eiwitten (11,4 kg per nest)

Zoete afscheiding

glucose

proteïnen

glucose

apr

mei

jun

jul

aug

sep

okt

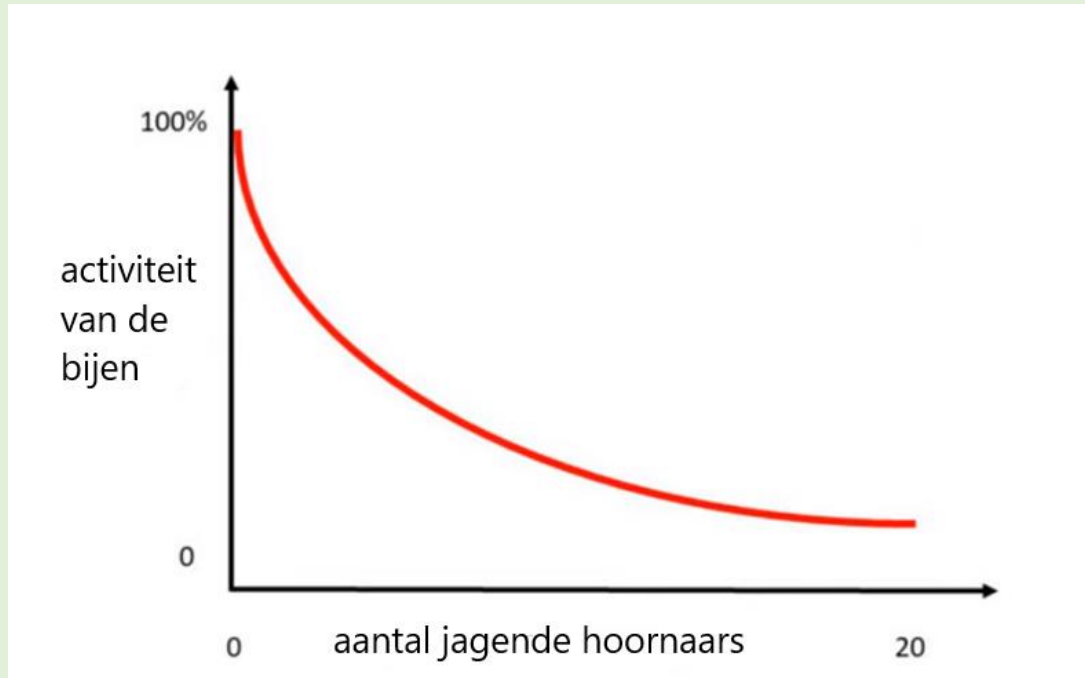
nov

VESPAWATCHERS

Effect van jagende hoornaars voor een bijenvolk

- Hoe meer hoornaars een volk belagen hoe groter de gevolgen
- Stress: vanaf 12 jagende hoornaars valt het normale leven in een bijenvolk stil foraging paralysis
- Zware impact op kans op winteroverleving

Bron: Eric Darrouzet

https://www.youtube.com/watch?v=nzEesRk_XhE

Effect hoornaars op de landbouw en bestuiving

- Minder bestuivers door aanwezigheid van hoornaars (interference competition)
- Afknagen van takken
- Vraat aan vruchten

VESPAWATCHERS

Effect hoornaars op de biodiversiteit

- Een nest eet gemiddeld 11,4 kg insecten per jaar
- Waarvan 60-30% bijen afhankelijk van het aanbod
- Meer studie is over effecten op lange termijn nodig

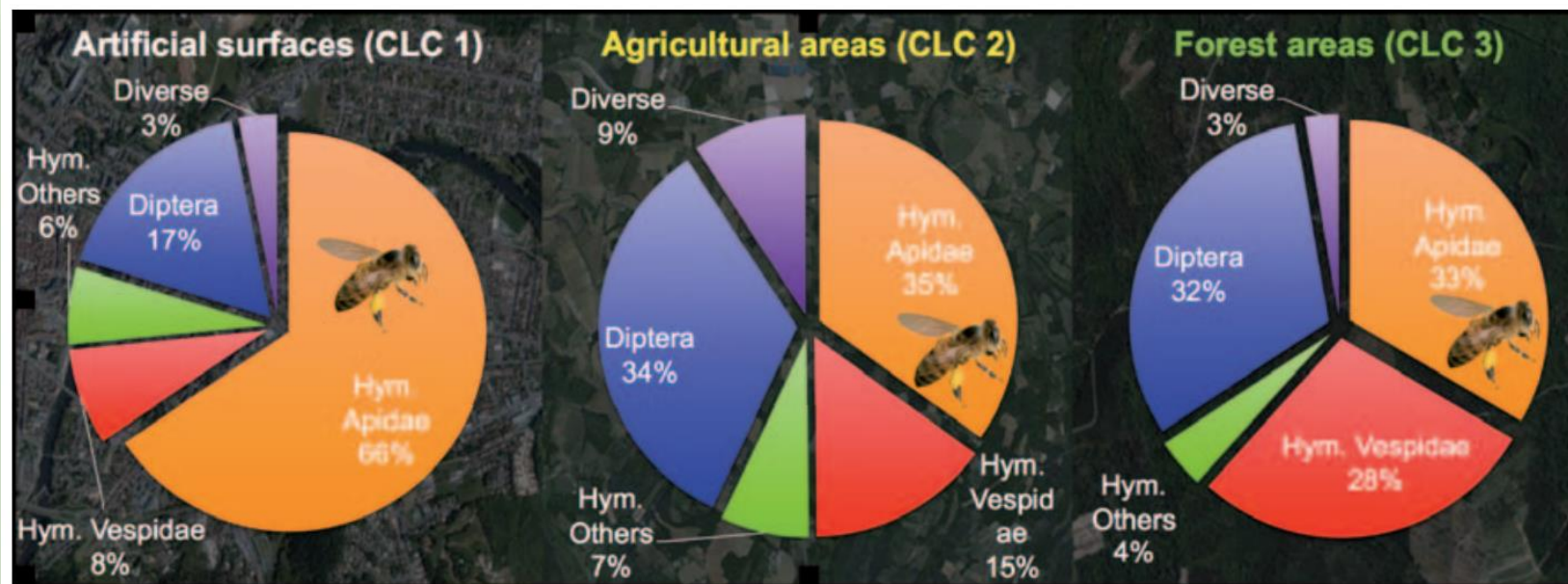

Fig. 8. *Vespa velutina nigrithorax* prey spectrum: preliminary results in three different environments (Villemant *et al.* 2011b)

VESPAWATCHERS

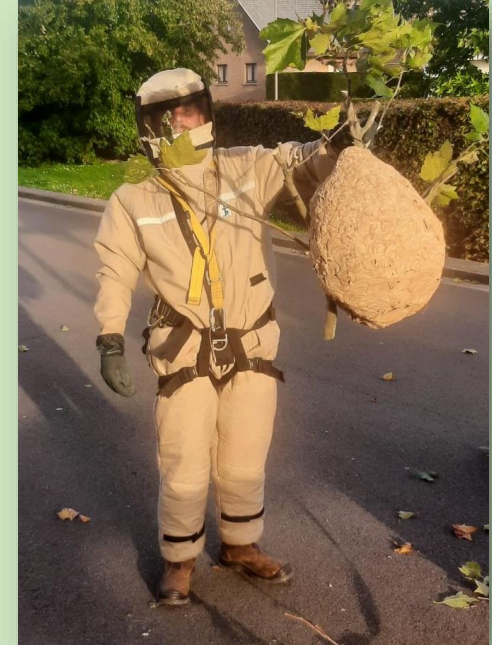

Effect hoornaars op de volksgezondheid

- Steek niet gevaarlijker dan een wespensteek
- Brandweer: wespenpakken voldoen niet, nest steeds benaderen met horenaarspak
PBM moeten voldoen aan: richtlijn 89/686/EEG (oud) of verordening 2016/425
- Nesten in hagen! Eerst observeren alvorens snoeiwerken aan te vangen!
- Bij wind zijn hoornaars agressiever (nesten kunnen uit bomen waaien)
- Factor mens

HLN 25/7/23

**De Aziatische hoornaar is een bedreiging voor:
de honingbij, de biodiversiteit en de landbouw door
predatie op bestuivers en vraat aan vruchten!**

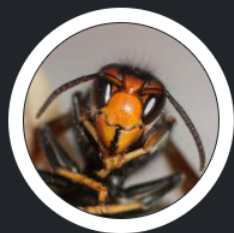
Wetgeving Aziatische hoornaar

Europese verordening nr. 1143/2014

- Betreffende invasieve, uitheemse soorten is van kracht sinds 1 januari 2015
- Verplicht de lidstaten tot bestrijding van deze invasieve exoot die bijen en biodiversiteit bedreigt

Wie doet wat?

Vespa-Watch

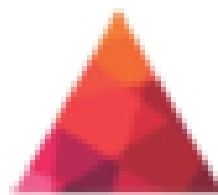
VESPAWATCHERS

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

Vlaanderen
is natuur

Provincie
Antwerpen

Uw gemeente

VESPAWATCHERS

Een Aziatische hoornaar waargenomen, wat nu?

- Neem een foto.
- Ga naar www.waarnemingen.be (individu) of www.vespawatch.be (nest) en geef uw waarneming in.
(ook al bent u niet zeker, dankzij de foto kunnen we uw waarneming verifiëren)
- Tip: Doe dit te plaatse, dan is de locatie gelijk juist, je kan dit ook thuis doen maar dan moet je de locatie zelf op de kaart aanpassen.

Samengevat: Wanneer welke aanpak?

**VANAF HIER
NIET DODEN,
MAAR
OPSPOREN!**

13°C

6 weken

Gouden
periode

Koninginnen en Embryo nesten
Verdelging: imkers & bestrijders

Primaire en Secundaire nesten
Verdelging: opgeleide bestrijders

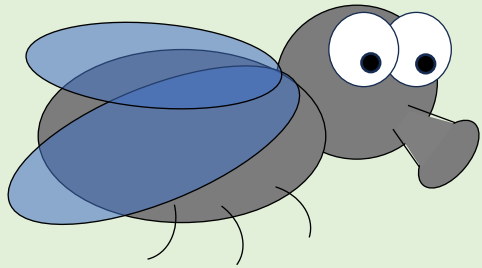
Spring trapping

(afvangen van koninginnen in de lente)

- Wanneer: vanaf 13°C tot 6 weken later
- Discussie springtapping vs usurpatie
(usurpatie: strijd tussen koninginnen voor embryonale nesten)
- Gebruik steeds selectieve vallen
- Voorkom dat insecten verdrinken
Plaats steeds een sponsje, doekje, argex, ... in de val
- Correct toepassen (plan PC bijen)
- Registreren op Vespa-Watch!
- Dagelijks controleren en bijvangst loslaten!

Een vlieg in de val? Daar zijn we dan ook ineens vanaf. Nee, ook bijvangst!

Huisvlieg

(Musca domestica)

- 900 eitjes/vrouw
- 15 generaties/jaar
- reproductiecapaciteit:
  - 1 wijfje op 5 maanden
  - = 5,6 biljoen vliegen
  - = 80 ton

(berekening: Leland Ossian Howard, Entomoloog)

VESPAWATCHERS

Verdelging

embryo nest
Aziatische hoornaar

29 april 2020

Zelzate

VESPAWATCHERS

Nestopsporing

- Met enkele lokale vrijwilligers gaan we op zoek naar het nest (imkers, natuurpunt,...)
- We hangen lokpotten uit op de plaats van de melding en in de omgeving
- De lokpotten worden dan gemonitord om een vliegrichting en de frequentie te timen
- De lokpotten worden opgeschoven in de richting van het nest
- Wanneer we een vermoeden van de locatie van het nest hebben gaan we op stap met de verrekijker om het nest te vinden
- Eens het nest gevonden is, wordt dit geneutraliseerd

De lokpot

- Pot met deksel, gaatje van 4mm in deksel boren en hierin een wiek (stukje oude vod, afgekookt swifferdoekje, ...)
- Best in een open vlakte en op ooghoogte, in de buurt van klimop is pluspunt

VESPAWATCHERS

Lokstof

- Trappit (beste uit de test) te verkrijgen via de provinciale coördinator van Vespawatchers
- Zelf gemaakt: 1/3 suiker, 1/3 droge witte wijn en 1/3 bier

Timen om de afstand van de waarneming tot het nest te bepalen

Vanaf het moment dat de hoornaar vertrekt tot hij terug is

1min = 100M

Vangen met net of met
tekennetje op de lokpot

Merken van de hoornaar:

- Met opalith plaatjes
- Markeerstift
- Nagellak
- Tipp-ex
- ...

Vliegrichting bepalen en timen na vangst van een prooi

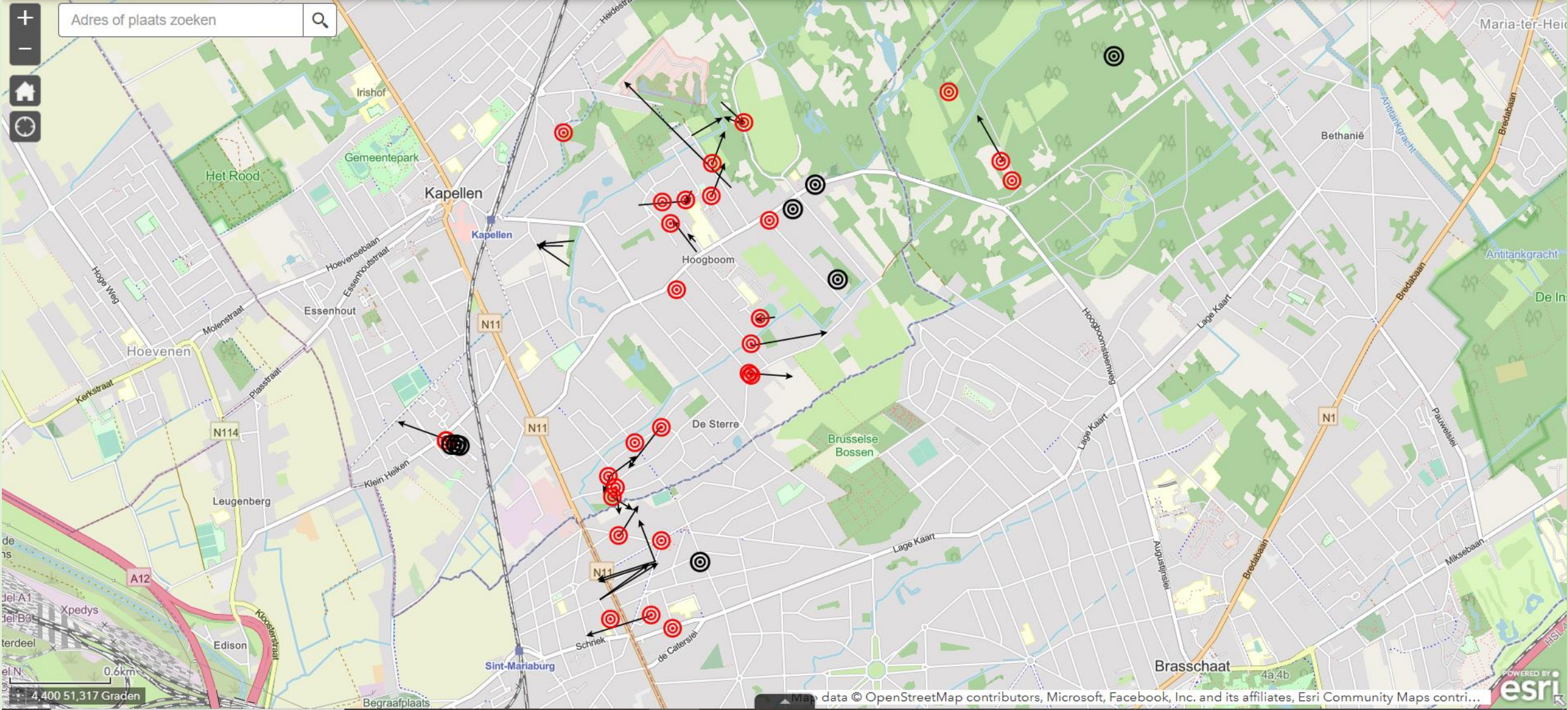
- Na het vangen van een prooi vliegt de hoornaar naar een plek om haar prooi ondersteboven aan een tak te ontleden.
- Dit duurt ongeveer 2 min
- Bepalen van vliegrichting en timen vanaf het moment dat de hoornaar met ontleed prooi wegvliegt.

VESPAWATCHERS

Asian Hornet Editor

Opgelet, zoek de 2 nesten!

Bij de overgang van primair naar secundair nest kunnen beide nesten actief zijn. Wordt slechts 1 nest verdelgd, kan alles een maat voor niets zijn geweest:

- Primair nest: beschutte plaatsen (tuinhuis, struiken, ...)
- Secundair nest: in boomtoppen

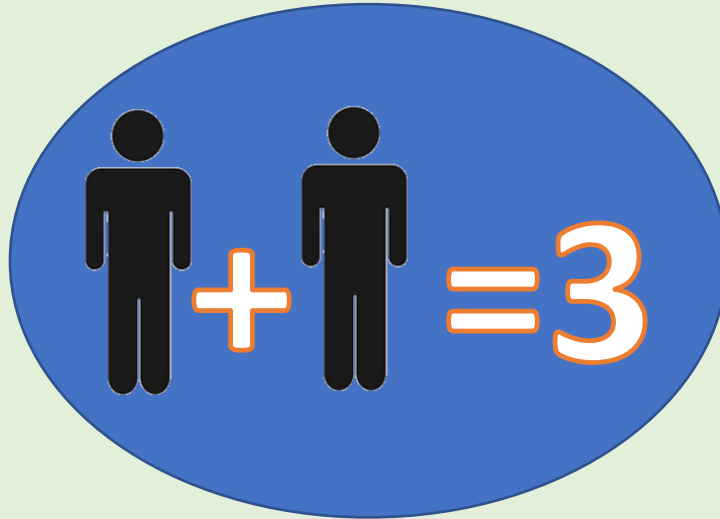
VESPAWATCHERS

Tips & tricks

Plantenspuit met Trappit om geur te verstuiwen & hoornaars sneller te laten drinken.

Potjestraining & hoornaar meenemen wanneer je een pot verhuist.

Vlindernetje om jagende hoornaars te vangen & om Europese hoornaars aan de lokpotten te vangen.

VESPAWATCHERS

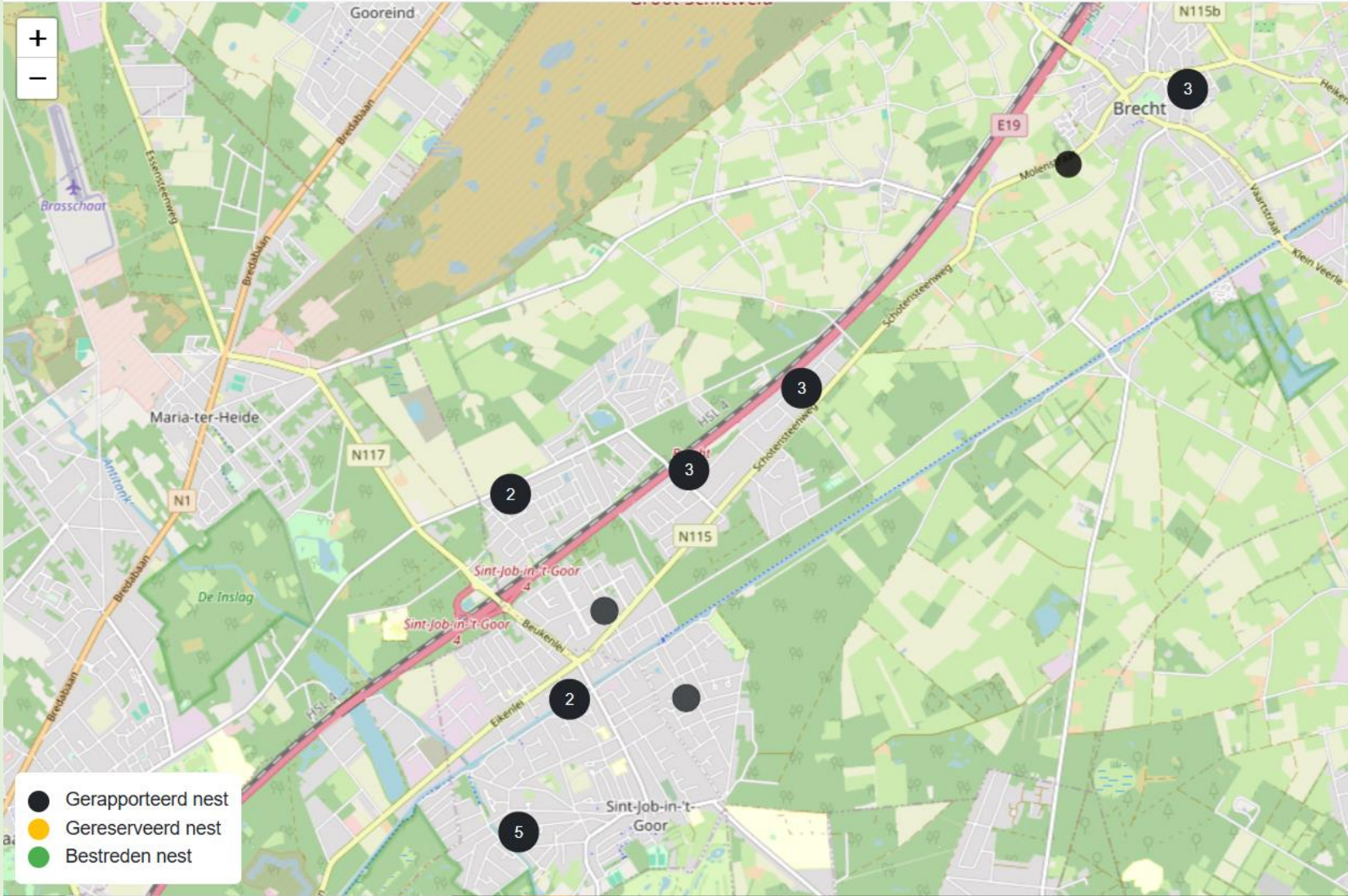

Tot slot: de verdelging

VESPAWATCHERS

Filters

provincie(s) ▾

gemeente(s)
Brecht ▾

Observaties vanaf
 Fri Nov 01 2024 00:00:00 GMT+0100 (Midden-Eurc)

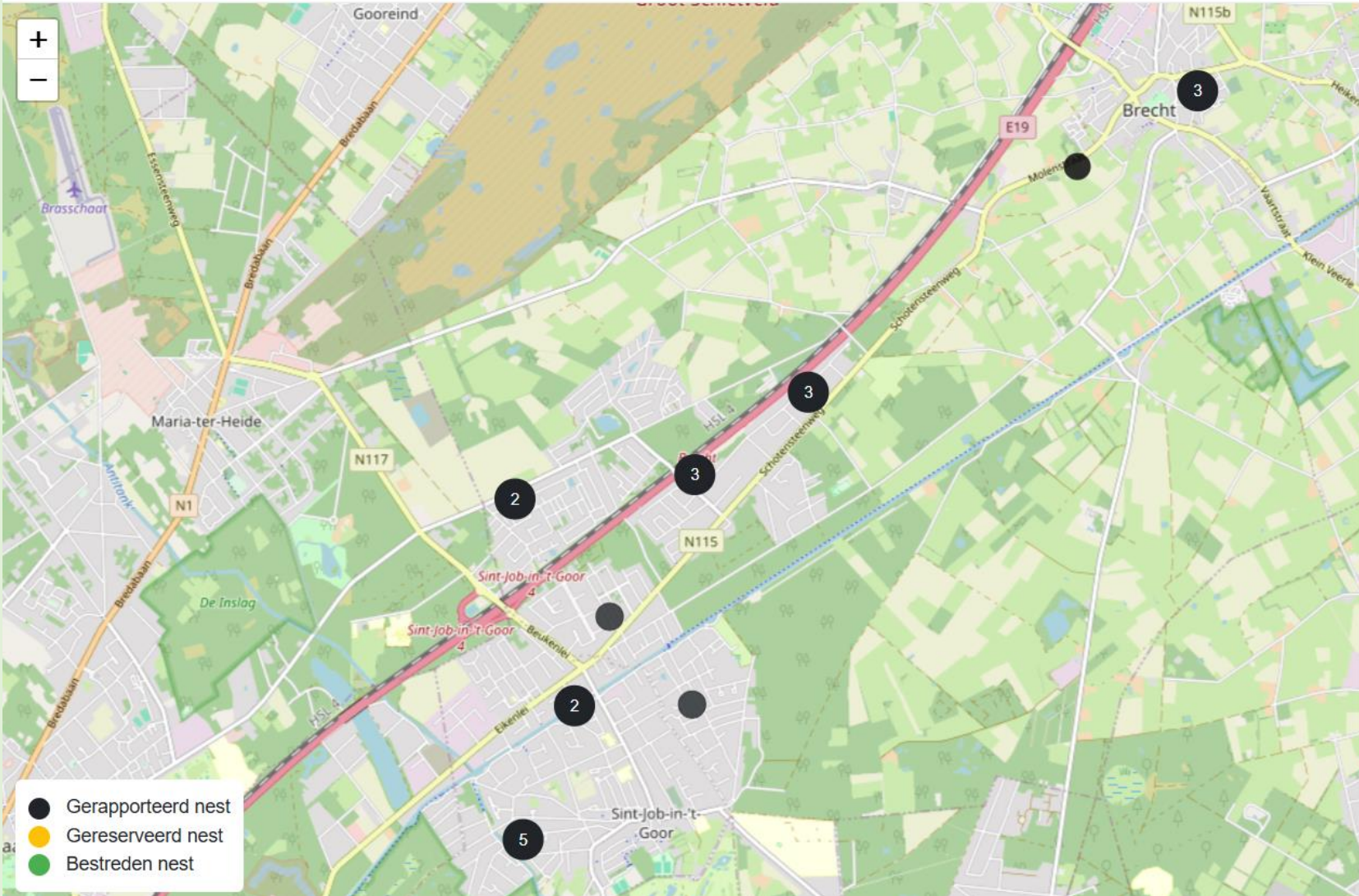
SELECT DATE

Fri, Nov 1

November 2024 ▾ < >

S	M	T	W	T	F	S
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23

Filters

9 november 2024, Brecht

Reserveren

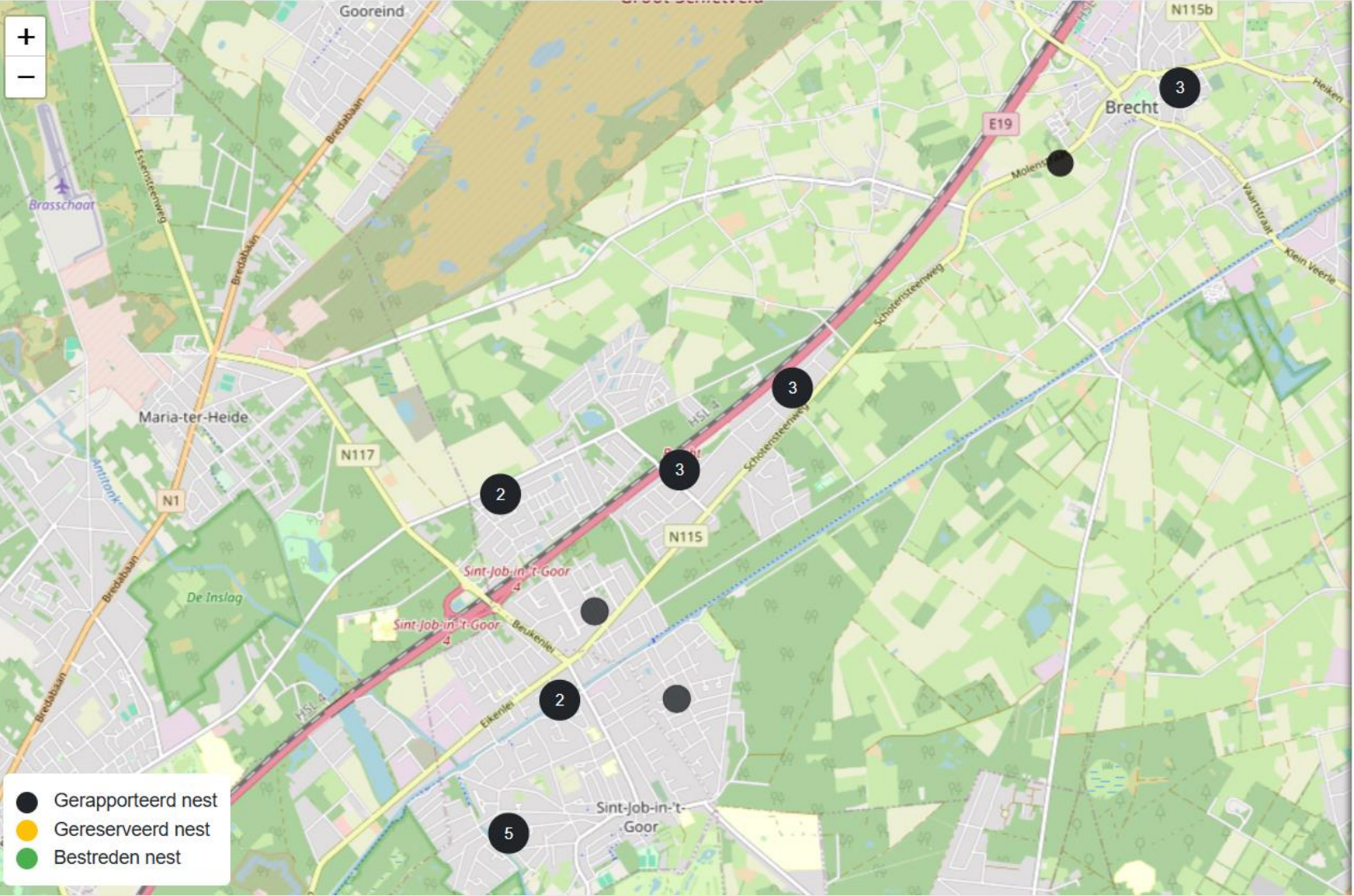
Wijzigingen opslaan

Bestrijding Niet bestreden

Nest info

Type	Geen
Locatie	Buiten, onbedekt in boom of struik
Grootte	Groter dan 25 cm
Hoogte	Hoger dan 4 meter

Wijzigingen opslaan

Bestrijding Niet bestreden

Resultaat Geen

Datum dd/mm/jjjj

Uitvoerder

Duur

Personeel

Methode

Product

Nazorg

Problemen

Opmerkingen

Nest info

1

APRIL - MEI

Embryo nest

- Beschutte plaats (tuinhuis, dakrand, afdak, struiken, vogelhuisje, spouwmuur, ...)
- Grootte: Pingpongbal –tennisbal

2

MEI - JULI

Primair nest

- uitbouw embryo naar primair nest
- Grootte: tennisbal tot voetbal

- Kinderspeelhuisjes
- Snoeiwerkzaamheden

3

AUGUSTUS - NOVEMBER

Secundair nest

- Nest in boomtop of hoge constructies
- Grootte: skippybal
- Peervormig

Vespawatch.be

Aziatische Hoornaar Alert

WhatsApp-groep

Scan deze QR-code met de
WhatsApp-camera om deel te nemen aan
deze groep

Zijn er nog vragen?

Op de hoogte blijven?

www.vespawatch.be

patrick.van.ende@telenet.be

VESPAWATCHERS

